

Nr. 06 | Juni 2011 |

33ste jaargang

verschijnt niet in augustus

P 408.654

Schepping of natuur ?

*Verenigde Protestantse
Kerk in België*
vpkb.be

Inhoud

Schriftwerk - Woord van de voorzitter

Eens voor altijd: broeders	blz. 3
Pinkstervuur	blz. 3

In het vizier: Schepping of natuur ?

God gaat zijn ongekende gang	blz. 4
God of de natuur?	blz. 6
De tweede taal	blz. 7

Uit de synodale raad

Gezocht: woordvoerder(s)	blz. 9
Samenstelling bestuursraden	blz. 10
Financiële stukken	blz. 10

Uit de coördinaties

Jodendom-Christendom	blz. 11
Kerk en Wereld	blz. 12

Faculteit

Module-evaluatie	blz. 13
Colloquium	blz. 13

In het vizier: Vrijwilligers maken het verschil

Jos en Suzanne: de Blauwe Plekken van het Vrijwilligerswerk	blz. 14
---	---------

Van hier en daar

Protestants Sociaal Centrum Antwerpen	blz. 15
Glans en Glorie	blz. 16
Johannes Paulus II, zalig verklaard	blz. 20
Ecokerk	blz. 21
Protestants Sociaal Centrum Brussel	blz. 22
GEKE over euthanasie	blz. 22

Algemene Kerkvergadering

Impressies	blz. 18
------------	---------

Protestantse Omroep

Sacrale Wervels	blz. 23
Programma uitzendingen	blz. 24

Uit de redactie

En hij zei: gij hebt nog niet begrepen dat de kortste afstand tussen een mens en de waarheid een verhaal is... Een goed verhaal verandert de dingen, het neemt je mee de vertelde wereld in en je komt er anders uit én je wereld ook. Over dit soort transformaties gaat het in dit nummer.

Edwin Delen betreft het lijden en het verhaal van de Bijbel op elkaar en dan veranderen woorden van betekenis, verschieten feiten van kleur. Ernst Veen (God of de natuur) en Huub Oosterhuis (De tweede taal) gaan op dit verschijnsel nog wat nader in terwijl Jurjen Wiersma verslag uitbrengt van zijn bezoek aan de *Hermitage* in Amsterdam (glans en glorie van de orthodoxe kerk). Naast de vaste rubrieken, mededelingen en een nieuw protret van twee vrijwilligers, wil ik nog uw aandacht vragen voor de aankondiging van twee kunstprojecten (Gent en Brussel). Als *het verhaal* de kortste verbinding is tussen de mens en de waarheid is, dan is *verbeelding* beslist één van de sterkste manieren om de verandering die de waarheid teweeg brengt uit te drukken.

Dick WURSTEN

Eens voor altijd: broers

Genesis 4: 1-16

Wat Kaïn nu precies zei tegen zijn broer, komen we niet te weten. Wèl hoe dit familiedrama afliep: met heel veel bloedvergieten. Zijn slachtoffer bleef ontzield achter. Verhalen van misdaad en misdadigers fascineren ons. Een "Krimi" wint de Libris-literatuurprijs. Mij intrigeert met name de drijfveer en de aanleiding. Dat laatste wordt ons verteld, het eerste niet. Ga dus zelf na, wat uw motief zou zijn achter zo'n daad.

Ik hoef het niet ver te zoeken. Bij mij helpt het, deel van een groot gezin te zijn. Drie zussen, zes broers, ik de jongste op één na. Wij de twee kleintjes, hadden samen één strijdkreet - van een cartoon afgekeken. Riepen ze: "Jongens, niet vechten! Je vijand liefhebben!", dan riepen wij terug: "'t Is mijn vijand niet, het is m'n broertje!"

Zo'n heerlijke bende zussen en broers die elkaar bezig houden, was er voor deze twee niet bij. Enkel twee nieuwbakken, onwennige ouders met de handen vol aan hun schone taak: familielevens opbouwen en al doende de nieuwe, opgroeiende generatie opvoeden. Een taak zonder voorgaande, zolang ervaring nog onbestaande is. Een uitdagend leerproces dus met alle blunders die er bij horen.

Opvoeden tot samenleven, zonder misnoegen of misverstand, is een evenwichtsoefening die nooit ophoudt. De broers van hun kant maken er het beste van. Evengoed spijtig is, dat het idee van een gezamenlijk offer niet bij ze opkomt. Met offermaaltijd toe, samen één familie: zo was het feest compleet geweest. Dat leert de ervaring sindsdien. Volgende keer beter zeg je in zo'n geval...

Die ondertoon dacht ik te horen als God waarschuwend woorden klinken. Sprekend voor zijn tijd en toch te laat - hou je dat voor mogelijk? Is luisteren met een kwade kop dan zo dodelijk moeilijk? Hun offerandes verbroederen niet, maar laten rivaliteit geboren worden. zo maar, door het dolle heen. En waar gaat het over: er zijn geen woorden voor, maar zo'n gezicht spreekt boekdelen.

Ook aan het slot van Genesis dreigt jaloezie in een familiedrama te zullen eindigen. Een zoon jaagt al zijn broers op de kast. Gelukkig kiest Jozef, amper 17 jaar, een andere weg. Principe-el gehoorzaam, maar niet dociel, laat hij zich leiden door de Geest. Weet wellicht niet hoe, maar hij blijkt zodoende de wijste te zijn. Hij wordt zelfs de redding voor hen allemaal.

Daarmee kunnen zij voort onder de nieuwe naam: Israël. Een heel volk. Zo het God belooft, voor altijd.

Willem B. DOUWES, emeritus predikant

Pinkstervuur...

Ooit las ik een prachtig joods verhaal. Hoe God tot Mozes sprak in evenveel letters als er mensen stonden aan de voet van de berg Sinaï. Letters, niet voor niets in het Engels characters, voor ieder karakter één, voor ieder menskind een letter. Al die letters samen vormen volgens dat verhaal het boek der boeken, de Tora van Israël.

Tussen de letters is er lege ruimte, waarin mensen hun eigen verhaal, hun letters kunnen schrijven. De letters zijn slechts de richtlijnen, de opdracht: tien woorden of geboden. Noem het gerust een trouwbelofte van God aan de mensen. Bij een trouwbelofte hoort echter van beide kanten een Ja-woord. Een persoonlijk engagement, dat vraagt om authenticiteit. Dat is de fundamentele waarborg voor wel-slagen.

De Geest van God staat ons daarin bij. Wanneer die op Pinksteren over de leerlingen vaardig wordt, dan pas is Pasen compleet. Dan treden zij naar buiten om anderen met hun aanstekelijk geloof te inspireren. Dan krijgt God in en door hen stem.

Moge die Geest ook ons bezielen en aanvuren om van onze Kerk een levende, getuigende, dienende, trouwe, liefdevolle, barmhartige en gelovige gemeenschap te maken, die op authentieke wijze getuigt van Hem die ons heeft geroepen uit de duisternis tot zijn wonderlijk licht.

dr. Guy LIAGRE, synodevoorzitter.

God gaat zijn ongekende gang?

Waar is God wanneer wij lijden? Heeft God een bedoeling met het lijden? Of zelfs een plan? Dit zijn vragen die iedereen op een bepaald moment in zijn of haar leven graag beantwoord ziet. Predikanten en theologen worden verondersteld daar een antwoord op te weten. Hun antwoorden zijn niet enkel bestemd voor gelovigen, maar ook voor ongelovigen. Het blijkt dat de vraag naar het lijden de meest gestelde is en dikwijls ook de minst beantwoorde, maar meer dan eens een reden om geloof en kerk links te laten liggen.

Waarom sterven er zoveel mensen bij een tsunami of kernramp? Waarom moeten onschuldige kinderen lijden? Bij zulke gebeurtenissen zoeken we naar een reden en tijdens die zoektocht wordt ons geloof op de proef gesteld. Als God almachtig is en betrokken bij al wat gebeurt in Zijn Schepping, dan is Hij ook betrokken bij het lijden in de wereld. God moet dus mee aan de basis van het lijden liggen, zo klinkt de redenering. Maar hoe dan?

God straft ons voor zonde of Hij zuivert ons via het lijden. Net als de vrienden van Job kunnen we zelfs de meest onbesproken mensen op hun tekorten wijzen. Echter wanneer de zonde van de getroffen persoon ver te zoeken is, spreken we van onrechtvaardig lijden. Dan wordt het al wat moeilijker een goede reden te vinden en botsen we op de grenzen van onze geloofslogica. Tenzij natuurlijk God een verborgen plan heeft. Dit plan wordt dikwijls door gelovigen aangehaald om een verklaring te vinden voor lijden zo zinloos dat woorden te kort schieten. God moves in a mysterious way. Bij de gedachte dat God een plan heeft, onbegrijpelijk voor ons, hoort het beeld van het tapijt. Het vloerkleed dat in de huiskamer ligt kent twee zijden, de voorzijde met een duidelijke tekening en de achterzijde met de onduidelijke weefpatronen. Zo blijft Gods bedoeling met lijden dat ons overkomt even verborgen als de ingewikkelde achterzijde van een tapijt. Ik moet eerlijk bekennen dat ik moeilijk te overtuigen ben van dit pedagogisch goed gevonden beeld. Het is net iets te makkelijk verteerbaar. Waarom zou de Bijbel Gods bedoeling met het lijden verborgen houden, terwijl we tegelijk zo uitvoerig kunnen lezen over recht en onrecht, over Gods bedoeling met de Schepping? Anderzijds lijkt me de hele vraag ook verkeerd. Gebeurtenissen hebben oorzaken en menselijke

handelingen hebben redenen. Het is onzinnig om te zoeken naar de reden van een tsunami, wanneer ieder eigenlijk weet dat een vloedgolf een natuurlijke oorzaak heeft. Het is ook onzinnig om te zoeken naar de reden van een ziekte, terwijl we zouden moeten vragen naar de oorzaak. Oorzaken zijn in zekere zin ethisch en ook theologisch neutraal; het is zoals het is. Deze gedachte gaat natuurlijk enkel op wanneer je fysiek lijden als een natuurlijke gebeurtenis ziet en niet als een goddelijke handeling.

Het antwoord op het lijden is de Schepping. Niet zozeer om te getuigen van Gods verborgen wijsheid maar als een aanklacht tegen het lijden.

De vraag naar het lijden is nu net zo'n moeilijke vraag omdat weinigen ze als een theoretische vraag zien. Het is een vraag die ontstaat vanuit de dagelijkse ervaring en getroost zullen we zeker niet worden met de wetenschap dat we best oorzaak en reden niet met elkaar verwarren. Het blijft een theologisch probleem van formaat om dit zomaar op te lossen, zeker omdat de Bijbel ons geen eensluidend antwoord lijkt te geven. Kort wil ik even stilstaan bij een merkwaardige tekst. Die vind je in Jesaja 45: 7 en 8. Daar kunnen we lezen dat God verantwoordelijk is voor het kwaad en het duister, en dan wordt je wakker wanneer je in de originele tekst leest dat daar, waar donker en onheil worden genoemd, met opzet het werkwoord scheppen wordt gebruikt, een werkwoord dat wij toch eerder associëren met het licht. Meer nog, het Hebreeuws in dit vers wijst erop dat de handeling voortduurt; dus, nu nog steeds schept God donker en onheil. Ook waar over Schepping wordt gesproken in het boek Job. God antwoordt Job op zijn vragen met een

lofzang op de Schepping. Blijkbaar is de Schepping iets wat telkens weer opnieuw uitgesproken moet worden wanneer gebrokenheid en lijden worden ervaren. Telkens weer opnieuw moeten we horen wat Gods bedoeling was. Het antwoord op het lijden is de Schepping. Niet zozeer om te getuigen van Gods verborgen wijsheid maar als een aanklacht tegen het lijden. Lijden is hemeltergend, het tergt evengoed de hemel als de aarde. Daarom kan ik mij ook niet zo goed vinden in het lied van William Cowper (Gez. 447 LvdK): *God moves in a mysterious way.* God gaat zijn ongekende gang vol donkere majesteit...'

De gedachte dat God een plan heeft met het lijden, verborgen in de diepten van de Schepping, klinkt aanlokkelijk maar wordt pijnlijk wanneer je als gelovige geconfronteerd wordt met lijden. Wat mij betreft kan er niet gesproken worden over rechtvaardig (al dan niet in het verborgene gerechtvaardigd) of onrechtvaardig lijden. Lijden is niet te rechtvaardigen en dat is niet in de eerste plaats een theologische uitspraak, maar een uitspraak vanuit ervaring.

Lijden is hemeltergend en God kijkt met Job recht de afgrond in. Schepping en natuur zijn niet hetzelfde en lijden behoort tot de natuur, hoort daar ook. De natuur kunnen we chaos en ellende verwijten, dat kunnen we en mogen we doen, maar verwacht geen antwoord terug op je verwijten, dat mag je wel verwachten van de Schepping, dat wat God begon en bedoelde maar elke dag wordt weersproken en zeker wanneer je je dochter, je zoon, je ouders of wie dan ook aan de rand van de afgrond de mist in ziet gaan.

'Uit grondeloze diepten put Hij licht...' Niet enkel dat, Hij is aanwezig in die grondeloze diepte. God gaat mee de afgrond in, de diepte, leegte, schaduw en schemer in. Zo heb ik dit ervaren en ervaar ik het nu nog steeds.

ds. Edwin DELEN, predikant te Vilvoorde.

Overlijden

Op 20 april 2011 overleed op ruim 96-jarige leeftijd mevrouw Gunnel, Wilhelmina SONNER. Zij was de weduwe van wijlen ds. Pieter FAGEL.

Ds. Pieter Fagel was van 1949 tot 1972 predikant in de protestantse kerk te Brussel (Katelijneplein en later Nieuwe Graanmarkt). Tijdens zijn ambtstermijn werd onder zijn impuls het kerkgebouw daar opgericht. Naast zijn opdracht als docent aan de UFGP was hij ook vicevoorzitter van de *Bond van de Protestants-Evangelische Kerken van België*.

De synodale raad biedt de familie zijn medeleven aan.

Rouwadres:

Mevrouw H.L. Fagel
Markt 30
NL - 4351 AH Veere

Jaarboek VPKB

De 30ste uitgave van het *Jaarboek van de Verenigde Protestantse Kerk in België* is net van de pers.

Voor het bestellen van Jaarboeken (8,00€/stuk) kunt u het overeenstemmende bedrag overmaken op de rekening van de Kerk:

IBAN BE29 0680 7158 0064
(BIC : GKCCBEBB)

met mededeling :
" x jaarboeken 2011"

Zo u wenst, kunt u het jaarboek in PDF-formaat op onderstaand adres

God of de natuur?

In de vele discussies over politieke en/of ethische kwesties als bijvoorbeeld euthanasie, seksuele geaardheid, politiek systeem... is het een algemene reflex om zich op de natuur te beroepen: "De natuur schrijft ons voor dat..."

Nauwkeuriger bezien gaat het daarbij meestal niet om de natuur als geheel (met alle minderheden en afwijkingen van de regel die ook in de natuur voorkomen), maar om die deelverzameling van de natuur die "meerderheid" heet. De norm (dat wat 'normaal' is) wordt afgeleid van wat "in de regel" in de natuur voorkomt. Nu, dat is een kwestie van opvatting en filosofische definitie en daar kan men het mee eens of oneens zijn.

Maar het gaat mis zodra men "God" en "natuur" met elkaar verwart of voor elkaar inwisselt. Dat is echter wel wat dikwijls (bewust of onbewust) gebeurt en/of bijna automatisch verondersteld wordt: datgene wat "natuurlijk" is, is gelijk aan de wil van God. Is dat ook een kwestie van filosofische en/of religieuze definitie? Wellicht in bepaalde natuurgodsdiensten en filosofieën, maar

niet in de Bijbel. In de Bijbel blijkt telkens weer dat we de natuur niet mogen vergoddelijken of absoluut gezag mogen toekennen.

In de Bijbel klinkt er bijvoorbeeld altijd weer kritiek op het door de natuur gedicteerde recht dat "het recht van de sterkste" genoemd wordt: de wet van de jungle. Die wet schrijft ons voor dat de machtigen het op aarde voor het zeggen hebben. Dat blijkt niet alleen uit de menselijke wereldgeschiedenis, maar ook in de natuur als zodanig: de zwakke dieren, de tragen, de kleinen, de zieken, de... zijn de prooi van de sterke dieren, de snellen, de groten, de vitalen... Maar in de Bijbel staat die fundamentele 'natuurwet' onder kritiek. Telkens weer neemt God, neemt Jezus, het op voor de zwakkeren, de onderdrukten, de minderheden, de zieken, de barmhartigen...

Werkgroep Projecten

Extra-leden gevraagd

De werkgroep Projecten vergadert drie keer per jaar : in februari en oktober voor het bespreken van dossiers van subsidie-aanvragen voor verbouwingen, dossiers bestemd voor het Gustav-Adolf-Werk en de Evangelische Kirche im Rheinland ; in juni voor sociale dossiers, bestemd voor Kerk in Actie (Nederland).

De gemiddelde jaarlijkse begroting voor technische dossiers, die ingediend worden door gemeenten, beloopt 1.000.000 euro. Hiervoor kan voor 150.000 euro subsidie-aanvragen ingediend worden. Het totale budget voor sociale dossiers beloopt 100.000 euro. Voor deze dossiers kan de werkgroep voor een bedrag van 50.000 euro subsidies aanvragen.

Voor het bespreken van al deze dossiers zou de werkgroep Projecten graag beroep doen om 3 extra-leden: een Nederlandstalig iemand uit een sociale vzw voor het bestuderen van de sociale dossiers; een Franstalige en een Nederlandstalige om de gemeenten te bezoeken die een technisch dossier indienen.

Namens de werkgroep Projecten

Simon DABLEMONT Ir - Ph.D.
Huis van het Protestantisme
Brogneizstraat 44- 1070 Bruxelles

Privé :

Drève de Chilée, 29 - 1495 Villers-la-Ville
Tél : +32 (0)71-87.87.97
E-mail: simdable@compaqnet.be

Dat is juist het bevrijdende van het bijbels getuigenis. Niet de natuur regeert over ons, niet 'bloed en bodem', niet de wet van de jungle, maar in de Bijbel is het God die over ons regeert. God, voor wie niet de liefdeloze en onverschillige wet van de natuur geldt, maar de wet van Zijn alles en iedereen omvattende liefde.

ds. Ernst Veen,
predikant te Leuven.

De tweede taal

In 1968 schreef de nog jonge studentenpastor Huub Oosterhuis een 'texte fondateur' over hoe taal meer is dan een handig middel om mededelingen te verstrekken over feiten, dingen en gebeurtenissen. Als dichter wist hij dat natuurlijk al, maar als prediker vond hij dat hij ook eens moest proberen uit te leggen hoe fundamenteel die 'andere taal' is als het over het leven zelf gaat. Hij noemt die taal 'de tweede taal'. Laat u niet afschrikken door het woord 'mythe' dat hij gebruikt. Wij denken dan meteen aan 'niet waar gebeurd', Oosterhuis gebruikt het in z'n oorspronkelijke betekenis: 'een verhaal dat de diepste laag van het mens-zijn blootlegt'.

Feitelijkheid is daarbij niet aan de orde. Hieronder enkele kernachtige fragmenten.

De hele tekst kunt u lezen op <http://thomas.theo.kuleuven.be/pastoraal/vieringen/background/hfdstk6.php>

De eerste taal

Er zijn twee talen in de taal, twee manieren van spreken, twee niveaus van taalgebruik. Er is een taal van klare waarheden, begrippen en formules. De taal van de heldere logica, de objectieve informatie, de exacte wetenschap. Er staat wat er staat, je zegt wat je bedoelt, zo precies mogelijk en eenduidig. Spreken is dan: het raadsel ontraadselen: definiëren, omgrenzen. Dit is dit en niet dát: water en geen stoom en geen ijs. Hier is niet daar. Eén is één, $2 = 2$, dood is dood. Een taal van termen, een gesloten geheel van afgesproken uitdrukkingen. Taal van abstraheren en reduceren, ieder ding wordt een *chiffre*, ieder woord een getal. Taal van afdoende oplossingen en ondubbelzinnige antwoorden. Het is goed dat deze taal er is, onze wereld kan niet zonder, en iedereen verstaat en spreekt die taal wel een beetje. Maar nooit als hij zijn hart wil luchten en zeggen wil wat in hem is, verborgen en bijna onneembaar. Als het gaat over liefde en dood en God en mens, is die eerste taal, die manier van spreken, niet alleen ontoereikend maar ook gevaarlijk.

De tweede taal

Er is een tweede taal, diep onder de eerste, als een veel oudere aardlaag, of wijd om de eerste heen; 'tweede' in aandacht en waardering; en ook weerlozer en bescheidener dan de eerste. De

taal van wat eigenlijk niet te zeggen is. Die je spreekt om niet helemaal te hoeven zwijgen. De taal van de ontroering en de extase. Als het even ergens over gaat, over mooi of lelijk, fijn of ellendig, proberen en stotteren wij die taal; dan vallen redeneringen en definities en dogma's uit onze handen en zoeken wij naar beelden, brokstukken visioen, flarden van dromen en intuïties, kreten, aanroepingen.

Zoals in dit joodse 'Lied-Jij' (Ps. 139):

Waarheen ik ook ga - Jij!
 Waar ik ook sta - Jij!
 Alleen maar Jij, en weer Jij en altijd Jij!
 Jij, Jij, Jij!
 Als het mij goed gaat - Jij!
 Als het mij pijn doet - Jij!
 Alleen maar Jij en nog eens Jij en altijd Jij!
 Jij, Jij, Jij!
 Hemel-Jij; aarde-Jij;
 Boven-Jij; beneden-Jij;
 Waarheen ik mij ook wend, aan ieder einde
 Alleen maar Jij en nog eens Jij en altijd Jij!
 Jij, Jij, Jij!

Kinderen en profeten, troubadours en mystieken spreken zo, over wat zij zien en ervaren, en niet bewijzen kunnen. Het is de enige taal die - soms - een ogenblik toereikend is om te zeggen en te weten wat het is, geboren te zijn, hoe en waarom dat is.

Die tweede taal is veelduidig, dubbelzinnig, paradoxaal: alles is niets, hier is ver weg, mijn zoon was dood en is weer levend geworden...; wij zijn één, zegt een mens tegen een ander.

Geen code

Geen code van begrippen, geen getallenstelsel, maar een taal van beelden, van gelijkenissen. Een woord is een zaad, de graankorrel is een mens. De adem van God zweefde over de afgrond in den beginne. Er zijn woorden van brood, een lichaam van brood; wij zijn veel en toch één lichaam. 'Lees maar, er staat niet wat er staat'. Niet een taal van begrijpen en hebben, maar van noemen en tasten. Geen taal van cijferen en praktisch nut, maar de taal van het spel en het overbodige. En niet de taal van een pretentieuze kerkelijk systeem met zijn denkschema's en categorieën, en formules over God en Mens, hét heil, dé ziel, dé waarheid, dé natuurwet. Maar de taal van liturgie, getuigenis en lied, de geboortetaal van het geloof.

Een spiegel

De tweede taal is de taal van de mythe. Wat mensen geloven dat waar is en zin heeft, wat zij denken dat eeuwig is en oorspronkelijk, wat zij zien dat werkelijkheid is (hoe verschrikkelijk ook), wat zij hopen dat gebeuren zal: dat beelden zij uit in hun mythen. Niet de historisch verifieerbare feiten van ons bestaan, maar de verborgen zin of de gevreesde absurditeit van die feiten willen wij uitspreken, de brandende binnenkant van ons levensgebeuren. Heeft Orpheus ooit bestaan? Hij is in iedere mens die zijn geliefde aan de dood verliest. Heeft Adam ooit bestaan? Hij is iedere mens die namen geeft aan alles en alles, maar zelf woest en leeg is als niet een ander mens hem antwoord geeft. Odysseus en Parcival zijn onze eigen zwervende, dromende ziel. In de mythe van Orpheus en Euridice schouwen wij emotioneel de intensiteit van liefde en gemis. In de mythe van Kaïn en Abel beleven wij de doem van het geweld, Adam is de mythe van de mens, het visioen van onze hoop. De mythe beeldt de verwondering en de ontroering uit. Alleen de mythe is gewaagd aan het menselijk leed. Het verhaal van hun lotgevallen peilt de diepte en spreekt de waarheid uit van ieder menselijk bestaan. In die vreemde, bijna ongelooflijke gestalten heeft ook mijn individuele toevallige levenslot zijn uitdrukking gevonden. In de spiegel van deze

mythen herken ik, soms, mijzelf: in David, huilend om zijn zoon Absalom, herken ik mijn vader-en-mij, ik-en-mijn-zoon, vroeger-en-nu, God-en-zijn-mens. In de mythe van Israël en Egypte (tien plagen, de tocht door de zee, brood en water in de woestijn) herken ik het eeuwig actuele gevecht om bevrijding uit slavernij, die strijd tegen de machten van dood en terreur, die hoop op een wonder. Zo kan een psalm, een oeroud lied uit Israël, mijn ellende vertolken en mijn levensgang verlichten.

De mens

Zo kan ik ook in de gestalte van Jezus van Nazareth, die in het evangelie wordt opgeroepen, mijn eigen levensperspectief herkennen: de weg die ik moet gaan, de mens die ik worden zal, de God die mij wacht. Het evangelie bewaart niet de dateerbare feiten van zijn leven, beschrijft niet hoe hij eruit zag, hoe lang hij was, met of zonder baard; maar tekent wel zijn diepste trekken: wat hij het meeste was en die hij blijvend is, wat door geen tijd, geen dood in hem werd aangetast, in beelden en gelijkenissen, in wonderverhalen en eerbiedige namen wordt deze mensenzoon overgeleverd als een toekomstvisioen. Dat hij zonden vergaf, wordt van hem gezegd, en nog veel meer onmogelijke dingen: dat hij blinden deed zien, dat hij over het water liep, en de voeten waste van zijn vrienden. Brood en licht, wijnstok, bron van levend water, herder en lam, de weg en de deur, zo wordt hij genoemd, in die tweede taal. 'Ziet de mens', zegt het evangelie, de mythe van Jezus.

Dick WURSTEN,
Inspecteur protestants-evangelisch
godsdienstonderwijs.

[Huub Oosterhuis, *In het voorbijgaan* (p. 151-158).
Uitg. Ambo-Bilthoven, 1968]

Gezocht : woordvoerder(s) *predikant(en) of niet-predikant(en)*

Algemene taak

Communicatie bevorderen naar de *buitenwereld* opdat de Kerk sterker aanwezig zou zijn en gehoord zou worden in de samenleving.

Meer in het bijzonder

- Contacten met de media om de uitstraling van de VPKB te verbeteren.
- Bestaande netwerken met personen, verenigingen en media verder uitbouwen.
- Waar mogelijk gemeenten en organen van de VPKB bijstaan bij het mediatiseren van activiteiten.
- Interne informatie en externe communicatie verzorgen in goed overleg met de organen van onze Kerk.

Twee mogelijkheden

- Eén persoon per taalrol: 1 dag per week of
- één persoon voor beide taalrollen: ½ time (= 2 dagen + ½ dag voor vertalingen)

Vergoedingen

- In het geval het een niet-predikant betreft, wordt voorzien in een verloning, gebaseerd op de baremieke code van een secretaris van een vzw.

In beide gevallen (predikant of niet-predikant) wordt voorzien in:

- terugbetaling van administratie- en verplaatsingskosten;
- administratieve faciliteiten ter beschikking in het Huis van het Protestantisme;
- mogelijkheid tot bijscholing, na gezamenlijk overleg.

Sollicitaties uiterlijk 30 juni 2011 op volgend adres

Dr. Han Rooze
Huis van het Protestantisme
Brogniezstraat 44
1070 Brussel
unipobel@skynet.be

*Het team van de synodale raad van boven links naar onderaan rechts:
Marc Schippers, Erik Mink, Han Rooze, Evelyne Peter, Bernard-Zoltan Schummer, Ernst Vercruysse,
Simon Paradowsky, Gaby Labeur, Lucienne Hooghuys-Gielis, Guy Liagre*

Samenstelling bestuursraden en kerkenraden

Het is heel belangrijk om de centrale administratie van de Kerk op de hoogte te houden van wijzigingen in de samenstelling van bestuursraden en kerkenraden. Bij bepaalde dringende vragen moet de synodale raad of de dienst *Boekhouding* onmiddellijk weten wie hij kan contacteren.

Gelieve daarom, van zodra er zich een wijziging voordoet, een nieuwe samenstelling (met vermelding van adres, telefoonnummer en e-mailadres) te zenden naar:

synodevoorzitter@vpkb.be
en *dasmets@skynet.be*.

Sommige gemeenten doen dit reeds heel nauwkeurig en dit is voor ons een grote hulp. Formulieren rond de verkiezingen voor de bestuursraad kunt u opvragen op bovenstaande e-mailadressen.

Financiële stukken

Alle financiële stukken zoals rekeningen, begrotingen, vacaturedocumenten kunt u rechtstreeks zenden naar volgend adres.

*Huis van het Protestantisme
Dienst Boekhouding
De heer Daniël Smets, administratief directeur
Brogniezstraat 44
1070 Brussel
E-mail : *dasmets@skynet.be*
Tel. 02/510.61.76*

Anders

Dit jaar bestaat de verklaring 'Church and Israël' van de Leuener Kirchengemeinschaft (de reformatorische kerken in Europa) 10 jaar (zie ook op de site van de kerk in de documentatie over de Israëlzondag). Waar zijn we dan vandaag nog mee bezig? De doorwerking daarvan waarschijnlijk.

Op de laatste AKV vroeg een moeder aan één van de stands naar een kinderbijbel. In een ander hoekje ging de nieuwe Franse TOB-vertaling gretig over de toog.

De tekst wordt in alle kleuren en smaken aangeboden. Wordt vertaald en dichterbij gebracht. De afstand tussen de grondtekst en ons moet immers zo klein mogelijk zijn. In de synagoge zal men er voor pleiten een nieuwe synagoog te beginnen als er iets tussen ons en de tekst dreigt te komen (bijvoorbeeld wrijvingen tussen sociale groepen of een gevoel van onderlinge jaloezie). Men zal er zelfs de voorkeur aan geven een exemplaar van de handgeschreven tora mee te geven om elders een nieuwe synagoog te starten! Als de tekst maar gelezen wordt.

Wij aan onze kant zijn dus niet de enigen die de tekst lezen, dat doen katholieken en joden ook. Dat hebben we elk in de voorbije eeuwen ook gedaan. In verschillende groepen legt men eigen accenten. Zo was het vroeger ook. Vandaar dat u in Kerkmozaïek regelmatig iets leest waarover het in de Joodse wereld ten tijde van het Nieuwe Testament ging en iets over Joodse zaken waar Jezus dan weer allusie op maakte; dat heet dan 'Jezus en de rabbiën', en 'Sinds Mozes op de Sinaï'. Maar ook wat vandaag gebeurt of verteld wordt mag in dit verhaal niet verloren gaan. Drie benaderingen dus.

Gewoon maar laten gebeuren? Zo in de sfeer van: doe maar op. Ik lees wat er staat, hopelijk doen de anderen dat ook. Het gaat wel wat verder dan deze tolerantie. We lezen verschillend. Het verschil geeft juist structuur. Is het ook niet al in het Nieuwe Testament dat Paulus zich anders uitdrukt naar de verschillende mensen die hij voor zich ziet? "Omdat u Christus toebehoort, bent u nakomelingen van Abraham, erfgenamen volgens de belofte" (Gal. 3:29), maar hij is niet blind en geeft verschillende aanwijzingen in de christelijke gemeente naar mannen en naar

vrouwen, naar slaven en naar vrijen en zelfs naar de Joden en de niet-Joden in de gemeente. We zullen moeten oppassen dat wij niet alles op één hoop gooien.

Dat er vandaag verschil is tussen Joden en christenen is nogal wies. Daarvoor is de onderlinge geschiedenis schuld. Maar ook een exclusieve lezing. Als vandaag iedereen vol is van interlevensbeschouwelijke dialoog, wat is dan nog onze eigenheid? Wij verwijzen naar Abraham, de openbaring op de Sinaï, maar tegelijkertijd hebben wij verschillende lezingen daarvan. Het Eerste verbond lezen wij met verwijzing naar Jezus, maar tegelijkertijd moeten wij dat eerste verbond in zijn waarde laten en plaats geven aan een Joodse uitleg. Ergens gelezen: 'Wat de grootheid van een godsdienst uitmaakt is niet de kracht van de overtuiging, maar de mogelijkheid om anderen aan het denken te zetten'.

Zoals de Joodse gemeente leeft ook de kerk met een opdracht in de wereld, om als een 'kleine kudde' tot zegen te zijn voor velen. Maar er is één eerstgeborene, de kerk is uitgekozen uit de volkeren. Zij is evenzeer geroepen om in het dagelijkse leven op de terreinen van samenleving, geneeskunde, opvoeding... iets te laten zien van die trouw. Hoe tonen wat God bedoelt? Iets wat opvalt bij de Joodse manier van doen is dat als een algemene uitleg aanvaard wordt, dat dan tegelijkertijd de uitleg van de minderheid niet vergeten wordt. Het Joodse volk ziet zich geroepen om voor heel de wereld te getuigen. De christelijke kerk ziet zich ook aangezet om te getuigen door de woorden van Jezus. Voor kinderen worden de verhalen duidelijk gemaakt. Maar daar houdt het niet bij op. We worden ouder. We lezen verder.

Danny ROUGES

KAP-kamp in Rwanda 2012

Voor de zomer van 2012 staat het tweejaarlijkse KAP-kamp weer gepland en wel in Rwanda. In het KAP-kamp trekken jongeren uit Europa en Afrika (o.a. België, Duitsland, Rwanda en Zuid-Afrika) met elkaar op, maken vriendschappen, werken samen aan projecten om de plaatselijke bevolking te helpen, doen Bijbelstudies met elkaar, doen veel aan sport en spel, kijken films, doen toeristische trips, doen aan toneel, zingen, etc. etc. Een onvergetelijke ervaring voor veel jongeren, met vriendschappen over de grenzen, voor het leven!

Hoogstwaarschijnlijk zal het kamp in de maand juli in 2012 plaatsvinden en zal 3 weken duren. Een oproep aan de

jongeren om zich hierbij al op te geven, want wij verwachten een grote belangstelling van jongeren voor dit kamp! Net als bij het KAP-kamp in Zuid-Afrika zoeken wij naar een evenredige vertegenwoordiging van jongeren (Franstalig / Nederlandstalig, met elk district vertegenwoordigd) en zullen daarop ook selecteren.

Aanmelden kan nu al bij:

Marcel Pool

E-mail: marcel.pool@telenet.be

Studiefonds : Ik help een kind

Dit is de naam van het studiefonds van de Coördinatie Kerk en Wereld. Daaruit ontvangen jongeren van de *Eglise Presbytérienne au Rwanda* financiële steun voor hun secundaire studies. Vele donateurs geven al jaren trouw. Met nieuwe donateurs zijn we erg blij. En met elke eenmalige gift!

Uw bijdrage kunt u storten op onderstaand rekeningnummer van Protestantse Solidariteit, Brogniezstraat 46, B-1070 Brussel o.v.v. 'Ik help een kind' (Fiscaal attest vanaf 40 Euro)

nr. IBAN: BE 15125930204530
code BIC : CPDHBEE71

Contactpersoon:

Greet Heslinga
greetheslinga@skynet.be

Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid

Module-evaluatie

Op 30 maart was er een module-evaluatie onder leiding van onze nieuwe evaluatiebegeleider, prof. dr. Joop van der Horst, die is verbonden aan de KUL en lid is van de VPKB-gemeente in Leuven. Deze evaluaties zijn onderdeel van wat in modern ambtelijk jargon onze *interne kwaliteitszorg* heet. De studenten vullen na elke doorlopen module een evaluatie-formulier in. Na afloop van het semester worden de formulieren verzameld en liggen ze ten grondslag aan een bespreking onder leiding van de evaluatiebegeleider. Deze vat de gemaakte opmerkingen samen in een rapport, dat nog eenmaal voor correctie langs de studenten gaat en daarna naar de docenten wordt gezonden. In de docentenvergadering in mei zal er uitgebreid aandacht zijn voor het jongste evaluatierapport en zullen de uitkomsten kunnen bijdragen aan de verdere verbetering van ons onderwijs.

Opbrengst Open-Deur-Dag

Op 30 maart was ook de reeds vermelde Open-Deur-Dag, die bevredigend verliep. Onder de voor ons doen talrijke belangstellenden waren ook enkele aspirant-studenten, die nu in de inschrijvingsprocedure zitten. Daar doen wij het voor!

Colloquium

Op 5 en 6 september gaat in het Joods Museum in Brussel door het internationale colloquium *Jews and Christians in the First and Second Centuries: Historiographical Questions*. Er is steun verworven van een reeks van instanties waaronder het FWO en het FNRS, de onderzoeksfondsen van Vlaanderen en de Franse Gemeenschap in België. Het colloquium maakt deel uit van het onderzoeksproject van Peter Tomson en Joshua Schwartz over Joden en Christenen in de eerste twee eeuwen en focust op cruciale historische vraagstukken in deze periode, met name rond de joodse oorlogen tegen Rome en hun sociale impact. Het programma staat op de website van het Institutum Iudaicum > Activiteiten.

Studiedagen *Pelgrimage*

Op maandag en dinsdag, 17 en 18 oktober 2012 houden wij onze jaarlijkse interdisciplinaire studiedagen voor alle studenten en docenten plus oudstudenten en belangstellenden. Plaats van handeling is wederom de Oude Abdij in Kortenberg. Het thema staat ook vast en maakt ons al bij voorbaat enthousiast *Pelgrimage*.

Info

Ga voor deze en andere informatie naar de website: www.protestafac.ac.be.
Contact met de decaan over vragen rond de studie: pjtomson@protestafac.ac.be.

Vlaams Bijbelgenootschap

De christelijke kerk in het West-Afrikaanse Burkina Faso kent een grote groei. De behoefte om Gods Woord beter te leren kennen, is er heel groot. Maar Burkina Faso is ook één van de armste landen ter wereld. 75 % van de bevolking is analfabeet. Om mensen de kans te geven, zelf de Bijbel te lezen, is er maar één oplossing: hen leren lezen en schrijven. Het Bijbelgenootschap van Burkina Faso richt samen met de plaatselijke kerken alfabetiseringscursussen in voor jong en oud. Dat is een hele uitdaging, maar de eerste resultaten zijn meer dan bemoedigend.

U kunt helpen door een gift te storten op het rekeningnummer van het Vlaamse Bijbelgenootschap BE254-7260609-5182 met vermelding : "Hulp aan vrouwen in Burkina Faso".

Jos en Suzanne: De Blauwe Plekken van het Vrijwilligerswerk

Op de deurbel zoek ik naar Van Hoeydonck, er staat alleen Jos en Suzanne en dat typeert helemaal wie ze willen zijn. Suzanne en Jos staat geschreven in de palm van Gods hand en "Familienamen zijn maar ingevoerd tijdens het Oostenrijks bewind! Van Hoeydonck is voor de administratie, wie voor ons komt, zal Jos en Suzanne vinden!"

Het is Kerst 1973. Jos en Suzanne zijn nog niet zo lang getrouwd en luisteren naar de Kerstpreek in een kerk in Mortsel. "Nodig een eenzame uit" is het thema van de preek en dat spreekt het jonge koppel wel aan. "Maar wie moeten we uitnodigen? Waar vinden we zo'n eenzame?" De voorganger is dan duidelijk: "Jullie moeten dat niet zo letterlijk opvatten, wie eenzaam is heeft het meestal aan zichzelf te danken!". Dat is een kantelpunt in hun kerkbezoek want als oud-kajotter (de leden van de Katholieke Arbeidersjeugd gesticht in 1912 door Jozef Cardijn) ben je toch altijd beschikbaar om te helpen? Als jonge vrouw ging zij na de mis van 10 uur koken voor Juliette, een gehandicapte buurvrouw en toen Suzanne toetrad tot de leiding van de KAJ bleef dat parool haar nabij en het was vanzelfsprekend dat zij zich samen met Jos inzette als catechist. Sinds enkele jaren gaat ze op woensdagmorgen zwemmen met de kinderen van *De Speelhoeve*, een dagverblijf voor kinderen en jongeren met motorische en/of mentale beperkingen. "Het is fantastisch om de begeleiders en opvoeders te kunnen bijstaan en

om voor die kinderen wat te betekenen. Maar je moet wel tegen blauwe plekken kunnen want in hun enthousiasme knijpen ze je zo hard ze kunnen!"

Jos erkent dat hij als jongeman een wat rebels karakter had. "Dat heb ik nooit helemaal afgeleerd!", grinnikt hij. Op 15 ging hij werken maar bleef studeren in het avondonderwijs: elektriciteit, talen, muziek, wiskunde, fysica, astrofysica, Japans, sociologie. "Dat moet je doen om de huidige ontwikkelingen een beetje te begrijpen!"

Geen wonder dat ze naast 5 eigen kinderen destijds ook kozen voor een pleegzoon, een kereltje van 3 weken oud dat, door de situatie waar hij in verkeerde, opgezadeld werd met "het geen-bodem-syndroom", dat van het kind op latere leeftijd een onhandelbaar jochie maakte. Op 16 valt de beslissing om weg te gaan van z'n pleegouders en vangt een jongenstehuis hem op. Zijn gedrag is zo problematisch dat het tehuis hem moet wegsturen. Opnieuw doolt hij 5 jaar rond en pas als het JAC (Jongeren Advies Centrum) hem van de straat plukt en weer toenadering regelt met zijn pleegouders kunnen die zijn leven weer min of meer op de sporen zetten. Al vroeg ontdekken ze bij zichzelf de nood aan reflectie, bezinning en duiding, maar het kerkelijk verband van toen kan hen geen antwoord geven op hun vragen. Ze wanen zich op een dood spoor.

Een nieuw keerpunt bereiken ze in 2009 met een pelgrimstocht van 3 maanden naar Santiago de Compostela. Ze stappen als dank voor hun leven en ontmoeten onderweg zoveel vriendschap en gastvrijheid dat het hun over komt alsof God zelf

hun de hand boven het hoofd houdt. Lopen ze verloren? Dan volgt er een ontmoeting met een medewerker van een refuge. Nemen ze toevallig een alternatieve route op een moeilijk moment? Dan ontmoeten ze aan een klein kerkje een vrouw en raken aan de praat, zodat ze een uurtje later weer vol energie zitten. Voor hen is de voettocht een herbronning, een herontdekking van hun levenswaarden. "Veel meer dan de kathedraal in Santiago wat voor ons een tegenvaller was en zeker geen plaats om te bidden!"

Maar met die nieuwe ervaring kunnen ze maar moeilijk weg als ze terug thuis zijn. Weinig of geen mensen hebben oren naar hun verhaal en iets doorgeven van hun verrijkende ervaring is sommige mensen een brug te ver.

Dan komt in 2009 een Afghaans gezin aan in België en in november 2010 kruist het Afghaanse vluchtelingengezin het pad van Jos en Suzanne via de kleuterschool waar hun kleinkinderen spelen met het vijfjarige dochttertje. Als de Afghanen een onderdak zoeken buiten het "hotelcircuit" staat bij Jos en Suzanne Kerst 1973 weer helder voor de geest. "Nodig een eenzame uit" wordt meer dan ooit een realiteit, het gezin krijgt dus snel onderdak in hun huis. Maar wat begon als een logische stap van solidariteit mondt al gauw uit in onbegrip want de man weigert na enkele weken het Vlaamse eten en kookt zijn eigen potje. Hij tolereert hoe langer hoe minder dat Jos en Suzanne een glaasje wijn drinken en dicteert hoe langer hoe meer het dagelijkse leven in huis. Eerst dreigt hij met geweld, waarop Jos eist "geen geweld te gebruiken, niet in België en niet in mijn huis". Maar op het moment dat Jos en Suzanne niet thuis zijn, acht hij het moment gekomen om zijn echtgenote af te ranselen, iets waarvan hij vindt dat het zijn recht is. Waarop zijn echtgenote klacht indient bij de politie. Hij wordt verplicht het huis te verlaten en hij probeert Jos in diskrediet te brengen met allerlei valse beschuldigingen. Nauwelijks anderhalve week later kiest zijn echtgenote dan toch weer voor hem en verlaten ze definitief het huis van Jos en Suzanne.

Het is voor de achterblijvers een verwarde en pijnlijke periode waarin ze ervaring en expertise zoeken in de opvang van vluchtelingen. Hun vrijwillige inzet zorgt voor een hoop vragen. Hoe? Waarom? Wat hadden we anders kunnen doen? Hoe toon je respect voor een andere cultuur zonder de integratie in Vlaanderen in de weg te

staan? Hoe breng je iemand zover dat hij eet wat de pot schaft zonder hem te kwetsen? In die moeilijke tijd besluiten ze een bezoekje te brengen aan de Protestants-Evangelische Kerk Boechout waar net die zondag de lezingen en de preek hen op het lijf is geschreven, een troostend en herkenbaar woord voor hun situatie. Daar ontmoeten ze ook warmte en vriendelijkheid zonder de druk van proselitisme of de hiërarchie.

Het avontuur met het Afghaans gezin mag dan al afgelopen zijn, hun christelijke engagement is niet verdwenen. "Het lijkt alsof we met al onze blauwe plekken aan een nieuwe voettocht naar Compostela zijn begonnen, een nieuwe herbronning!"

Mark GORIS

Protestants Sociaal Centrum Antwerpen

Vrijwilligers voor 't Frakske

Het PSC is op zoek naar een aantal vrijwilligers, die mee de winkel 't Frakske willen open houden. Je kunt samen met de andere vrijwilligers een eigen *touch* geven aan de winkel qua inrichting, selectie en verkoop. Als er enthousiastelingen te vinden zijn voor een zaterdagploeg, zou het helemaal fantastisch zijn. Als vrijwilliger ben je verzekerd en worden de onkosten tijdens het werk vergoed. Er zijn regelmatig mogelijkheden voor overleg, informatie en vorming. Na een introductie wordt er nagegaan welke taak jou het beste ligt en gevraagd op welke uren je beschikbaar bent.

Meer info bij psc.vluchtelingenwerk@cawdeterp.be

Vrouwenwerking

Multicultureel buffet 17 juni

De vrouwenwerking volgt eigenlijk het schooljaar. In juni worden de taallessen afgesloten, diploma's uitgereikt en organiseren de vrouwen samen een overheerlijk multicultureel buffet. Het is de moeite om dit mee te vieren en te zien wat er allemaal in huis is gebeurd in het afgelopen jaar. Naast de taallessen kunnen vrouwen in het vrouwenhuis ook terecht voor opvoedingsondersteuning, creatieve workshops en ontmoeting. De bijdrage die gevraagd wordt voor het buffet is een ondersteuning voor de activiteiten in het volgende seizoen.

Meer info bij marleen.germer@cawdeterp.be

Russisch-orthodoxe spiritualiteit in Hermitage

Glans en Glorie

Jurjen Wiersma

Constantijn de Grote was de eerste Romeinse keizer die zich bekeerde tot het christendom. De bekering vond plaats in 313 van onze jaartelling en bleef niet zonder gevolgen. De toen bekende wereld veranderde ingrijpend door de zogenaamde Constantijnse wending. De christenvervolgung hield op en het christendom ging bijzondere gunsten genieten. Dat was vooral te danken aan Constantijns moeder Helena, een diepgelovige vrouw.

Niet minder ingrijpend was de stichting van een nieuwe hoofdstad. Rome was niet meer wat het was geweest, al bleef het de zetel van het pausdom. Constantijn liet zijn oog vallen op het stadje Byzantium en gaf het de naam *Nova Roma* (Nieuw Rome), maar vrijwel onmiddellijk had men het over Constantinopel. De stad ging de naam van de keizer dragen. Constantinopel (het huidige Istanboel), strategisch gelegen op een kruispunt van water- en handelswegen, werd economisch welvarend en stak Rome naar de kroon.

Voor alle duidelijkheid: tegen het einde van de vierde eeuw viel het Romeinse Rijk uiteen in een westers deel met Rome en een oosters deel met Constantinopel als hoofdstad. Politiek en kerkelijk boterde het niet tussen beide rijkdelen. Terwijl Byzantium tot grote bloei kwam, raakte Rome in verval. De tegenstelling verscherpte zich doordat de patriarch van Constantinopel, de hoogste gezagsdrager in de Byzantijnse of oosters-orthodoxe kerk, zich opwierp als hoofd van de hele christelijke kerk.

Ook pretendeerden de Byzantijnen de ene ware kerk te zijn en de rechte leer (orthodoxie) in pacht te hebben.

Kerstening van Rusland

Zij kreeg de wind in de zeilen door een historische intrige die veel weg had van de bovengenoemde Constantijnse wending. We noteren het jaar 864. Anno domini 864 begon de kerstening van Rusland. Een legermacht uit het Oekraïense Kiev viel Constantinopel aan maar werd teruggeslagen. Dankbaar schreven de burgers de redding toe aan de bescherming van de Moeder Gods. De krijgers uit Kiev, Roes geheten, waren zelf onder de indruk van hun nederlaag. In het vredesverdrag van 867 werd overeengekomen dat hun leider meteen zou worden gedoopt en zijn manschappen later. Als je de vijand niet kunt verslaan, kun je hem maar beter tot vriend maken.

Een rijpingsproces kwam op gang. In 988 kon worden geoogst. Dat jaar is de annalen ingegaan als 'de doop van Rusland'. Om precies te zijn, grootvorst Vladimir van Kiev had zich door zijn gezanten grondig laten voorlichten over de religies. Zij vertelden hem dat het rooms-katholieke Duitsland schoonheid miste en dat de islam van de Wolga-Bulgaren vreugdeloos was.

De kerk van Constantinopel muntte volgens hen uit in pracht en praal en welluidend gezang. Het kwam hun voor dat ze 'in de hemel op aarde' waren geweest. Dat beviel Vladimir. Ook kwam hem gelegen dat de Byzantijnse kerk aan de keizer goddelijke macht toekende. Op zijn beurt besloot Vladimir zich te laten dopen en beval zijn onderdanen dit eveneens te doen. Daar bleef het niet bij. Onder christelijk banier strijdend lukte het hem de andere Russische vorstendommen, zoals Novgorod, te onderwerpen en te kerstenen. In een tijdsbestek van een paar decennia

aanvaardde het jonge Rusland het oude geloof van Byzantium – tot 1453, de ondergang van het Byzantijnse Rijk. Vanaf dat jaar ging de Russisch-orthodoxe kerk een eigen koers varen. Inmiddels bestaat zij ruim duizend jaar, een gedenkwaardig feit.

Glans en Glorie

Tot september stelt het Museum de Hermitage Amsterdam, dat sinds 1991 hechte banden onderhoudt met het Staatsmuseum de Hermitage in St.-Petersburg, kunstschaten van de Russisch-orthodoxe kerk ten toon. Eerder bracht het het leven van Alexander de Grote, de trotse koning van Macedonië die ooit het Perzische Rijk veroverde, voor het voetlicht. Op die tentoonstelling kwamen duizenden kijklustige bezoekers af. Het ziet ernaar uit dat men ook massaal zal toestromen om het vele fraais van de Russisch-orthodoxe traditie te bewonderen. Hoe ook, de kijker wordt overrompeld door 'glans en glorie', de welgekozen affiche van het tentoongestelde. Wie gevoelig is voor spiritualiteit komt ruimschoots aan zijn trekken. Je wiegt mee op het ritme van de goddelijke liturgie, je beseft dat iconen (de iconen van Jezus Christus en de Moeder Gods staan centraal) vensters zijn die je een blik op de eeuwigheid gunnen en je wordt geraakt door het a capella gezang van de orthodoxe dienst. De menselijke stem is, aldus de geestelijkheid, door God geschapen en bij uitstek geschikt om Hem te loven en te prijzen. Een dienst muzikaal omlijsten is niet gewenst.

Dat de Russisch-orthodoxe kerk hoe langer hoe meer een eigen koers kon gaan varen, kwam vooral door de introductie van het Kerkslavisch in boeken, op iconen en muurschilderingen. Al in de negende eeuw ontwikkelden de Byzantijnse monniken Cyrillus en Methodius deze taal. Zij vonden dat nodig voor de zending onder de Slavische volken. Dat was een gouden greep. Het Kerkslavisch maakte het christelijk geloof toegankelijker en geloofwaardiger en leverde een enorme bijdrage aan de verspreiding ervan onder Russen, Wit-Russen, Oekraïners, Polen, Roemenen, Tsjechen, Slowaken en andere. Was het toeval dat Maarten Luther eeuwen later de landstaal essentieel vond voor het

rechte verstaan van bijbel en geloof?

De Hermitage gaat met zijn tijd mee. Dat blijkt uit zijn moderne museale benadering. De bezoekers worden geactiveerd tijdens hun wandeling door de ruime zalen en geïnstrueerd met wijze lessen. Hun zintuigen worden geprikkeld, oog en oor worden gestreeld. Men wordt niet alleen uitgenodigd zich te verdiepen in riten en religie van het rijke Russische verleden en kennis te nemen van het kloosterleven, de heiligen en de twaalf hoog-feesten maar zich ook te begeven in de Russische kunst en cultuur in het algemeen. Zeker, lang niet alles was pais en vree. Tsaar Peter de Grote (1672-1725) en tsarina Catharina de Grote (1729-1796) troffen bijvoorbeeld maatregelen die pijnlijk waren voor de kerk en afbreuk deden aan haar zelfstandigheid, om maar te zwijgen van de kneveling door het Sovjet-regime in het zog van de Oktoberrevolutie van 1917. De nieuwe 'religie' duldde geen concurrent naast zich en haar hogepriesters aarzelden niet kunstschaten en gebouwen van de Russisch-orthodoxe kerk te vernietigen. De overwintering duurde bijna een driekwart eeuw, maar de veerkracht was niet gebroken. Ook dat wordt aan de bezoekers onthuld.

* De Hermitage Amsterdam is gevestigd in de Amstelhof, het vroegere verpleeghuis van de Diaconie der Hervormde Gemeente, een van de mooiste voorbeelden van monumentale classicistische architectuur in de Nederlandse hoofdstad. Op 20 juni 2009 werd de Hermitage in zijn geheel in gebruik genomen.

* Het adres is Amstel 51, 1001 GR Amsterdam. Lopend bereikbaar op 25 min. vanaf het Centraal Station of met tram 9 en 14, uitstappen op halte Waterlooplein.

* De toegangsprijzen zijn € 15 voor volwassenen en € 12 voor groepen van 15 of meer personen. Openingstijden dagelijks van 10u00 tot 17u00 en op woensdag tot 20u00.

* Een schitterend uitgegeven catalogus bij Glans en Glorie is beschikbaar in de museumwinkel. Hij telt 247 bladzijden en kost € 29,95.

Impressies Algemene Kerkvergadering

Grote tent markt Louvain-la-Neuve

We schrijven 7 mei 2011. Stralende hemel, ongeveer 400 à 500 deelnemers, volwassenen, kinderen en jongeren, Frans-, Nederlands-, Duits- en Engelstaligen in de auditoria *Socrates* van de Katholieke Universiteit te Louvain-la-Neuve. Thema: *Een Woord op weg*. Workshops. Standen. Een grote tent op het marktplein met muzikaal entertainment.

De Algemene Kerkvergadering van onze Kerk had plaats op 7 mei laatstleden. Als je er was, dan ligt deze samenkomst nog fris in het geheugen. De voorbereidingsploegen danken je van harte voor je aanwezigheid. Als je er niet was, dan heb je er zeker wel van gehoord.

Onthaal

Sommigen zullen de opmerking maken, dat er van dit niet genoeg was en van dat te veel. Het is moeilijk iedereen tevreden te stellen. Vooral in een Kerk die zo gevarieerd is qua cultuur, sociologie, taal en theologie. Mij lijkt het nochtans - ongeacht onze theologische tendens - dat het de bedoeling was, ons af te vragen welk getuigenis en welke uitstraling de Kerk te bieden heeft.

Graag haal ik hiernaast in dit kader een aantal citaten aan van de spreker van de dag E. Ochsenmeier (Verantwoordelijke GBU België (Universitaire Bijbelgroepen).

Aan ons nu om, in gemeenschap, verder na te denken over een Kerk die meer missionair gericht is!

Luc FLEMAL,
voorzitter van het district Franstalig
Brabant.

Auditorium Socrates

Vorbereiding formatie: "De VPKB is solidair met het Zuiden", een initiatief van Protestantse Solidariteit.

"Wanneer men het heeft over « een Woord op weg », wat wil men eigenlijk ? Wat houdt dat voor jou in ? Wil men de leegloop van onze kerken tegenhouden ? Wil men de kerken terug vol krijgen ? Dit is niet hetzelfde."

"Eén van de zwakheden van de Kerk en vooral van het Protestantisme in het algemeen, is de versnippering van het Woord. Men weet niet goed meer welk Woord te verkondigen. Dat zal wel te wijten zijn aan de geschiedenis en aan de organisatie van het Protestantisme. Het Woord, dat men verkondigt, geeft echter vorm aan de toespraak of de rede, aan de praktische toepassing en aan de inhoud van wat in beweging wordt gebracht."

"Wij willen dat het Woord in beweging is, buiten de muren. Maar is dit Woord wel voldoende in beweging binnen onze muren ?"

Johannes Paulus II, zalig verklaard

De zaligverklaring van Johannes Paulus II roept een aantal vragen op, die zowel de werkwijze als de "verdiensten" betreffen. Vele vragen ook binnen de Rooms-katholieke Kerk en in de curie.

Het begon allemaal op de dag van zijn begrafenis, april 2005. Iemand tussen de vele duizenden stak een bord omhoog *Santo subito*. Waar, onder normale omstandigheden, er minstens 5 jaren moeten liggen tussen iemands overlijden en een begin van onderzoek naar mogelijke zaligverklaring, begon dit proces binnen het jaar na de dood van de Poolse paus. Nu was dat ook al een keer eerder gebeurd: moeder Theresa van Calcutta, overleden in 1997 en zalig verklaard in 2003.

Paus Benedictus XVI riep bijzondere omstandigheden in voor een stroomversnelling aangaande zijn voorganger: zijn grote populariteit en de roep van zeer velen, niet het minst uit Polen zelf. Mogelijks heeft de vrees voor een populaire zaligverklaring, het kerkelijk apparaat vermijdend, ook een rol gespeeld.

Aan deze *Vox populi, vox Dei* is dus gehoor gegeven en dat roept vragen op. De kerk doet dat immers niet altijd. Reeds vrij kort na de moord op aartsbisschop Oscar Romero, San Salvador, op 24 maart 1980, gingen in Latijns-Amerika stemmen op voor een proces ter zaligverklaring. Dat kwam vrij ongelegen, Romero sprak zich steeds duidelijker uit tegen de grote sociale onrechtvaardigheid in zijn land, tegen een reactionaire oligarchie die zich als goed Rooms-katholiek presenteerde. De duizenden brieven

die het Vaticaan ontving betreffende de zaligverklaring van *San Romero d'America* werden terzijde gelegd. De reactie van het Vaticaan was dat deze *promotie* politiek misbruikt kon worden. Dat *gevaar* was er blijkbaar niet rond Josemaria Escriva de Balaguer, stichter van Opus Dei en vriend van generaal Franco, overleden in 1975, zalig verklaard in 1992 en heilig in 2002. Wie herinnert zich ook niet de foto van Johannes Paulus II staande naast generaal Pinochet, op het balkon van de Moneda, de dictator van Chili? De harde veroordeling van de Theologie van de Bevrijding en het tot zwijgen brengen van tientallen theologen behoren ook tot deze ambtstermijn.

Een ambtstermijn van 27 jaar, een van de langste in de kerkgeschiedenis, heeft uiteraard licht-zowel als schaduwzijden. Daarom is het opvallend dat een *Oproep ter verduidelijking*, uitgegaan op 6 december 2006, ondertekend door 15 mannen en vrouwen, allen Rooms-katholiek en onder hen leidende theologen en mensen uit de media-wereld, met vragen rond het zaligverklarings-proces, door het Vaticaan nooit beantwoord werd.

De *Oproep* verwees naar de financiële manipulaties van hoge ambtenaren in het Vaticaan, *witwassen* van enorme bedragen, het failliet van de *Banco Ambrosiano* en de dood van/ moord op Roberto Calvi, 18 juni 1982 Londen. Paus Woytila heeft tot het laatste toe, november 1997, zijn *bankier*, aartsbisschop Marcinkus, beschermd tegen de Italiaanse justitie. Het benoemingsbeleid van Johannes Paulus II heeft gezorgd voor een zeer conservatief kardinalencollege, bisschopsbenoemingen in een aantal landen o.a. Nederland, Zwitserland, Oostenrijk, België, hebben tot grote conflicten geleid.

De zaligverklaring, in 2000, van Pius IX, de paus van de *Syllabus Errorum*, heeft een extra smet geworpen op dit lange pontificaat. Zijn beleid betreffende een aantal conservatieve,

zogenaamde *lekenbewegingen*, leidde in bisschoppenconferenties tot grote problemen. Het Vaticaan overweegt, maart 2011, een onderzoek naar leven en beleid van pater Marcial Macid, 1920-2008, Mexicaans priester, stichter van de Legionairs van Christus, druggebruiker, pedofiel en vader van een aantal onwettige kinderen bij verschillende vrouwen, maar beschermd door Johannes Paulus II. Groepen zoals de Focolari, Comunione e Liberazione, Neo-Catechumenaat hebben een enorme invloed gekregen, ook in allerlei beleidszaken, financiën, politieke vragen. Via deze groepen is er ook een netwerk opgebouwd waardoor ambtenaren van het Vaticaan direct toegang hebben tot regeringen. Het heeft ook geleid tot een aantal financiële schandalen. Johannes Paulus II was ten aanzien van Protestanten en Orthodoxen geen *oecumenische* paus. Hij heeft wel belangrijke stappen gezet op weg naar een betere relatie met onze Joodse

broeders en zusters, de wereld van de Islam, het Boeddhisme, Hindoeïsme.

Tenslotte zijn er de vele vragen rond het beleid aangaande seksueel misbruik van jongeren door priesters en religieuzen. Jarenlang ontkend of toegedekt, de aartsbisschop van Boston, USA, voor dit *beleid* in zijn aartsbisdom beloofd met de benoeming tot aartspriester van de Santa Maria Maggiore in Rome, een functie die hem toegang geeft tot belangrijke benoemings- en beleidscommissies in het Vaticaan.

Ondanks al deze vragen en kritiek lijkt er geen twijfel te zijn dat op deze zaligverklaring zeer spoedig de heiligverklaring volgen zal. Uit de hele wereld komen meldingen van *mirakels*, het proces kan beginnen.

dr. Pieter M. BOUMAN,
emeritus-predikant
Sarre (Italië)

Ecokerk

De katholieke gemeenschap van Vlaanderen organiseert deze zomer voor het eerst een zomercampagne, die de *Zorg voor de schepping* centraal stelt. In samenwerking met de protestantse gemeenschap en verschillende middenveldorganisaties wil men *De aarde op vakantie* presenteren als campagnethema in 2011.

Netwerk Rechtvaardigheid & Vrede (9 christelijke solidariteitsorganisaties) kreeg in 2005 de opdracht van de bisschoppenconferentie om een initiatief uit te bouwen rond *Zorg voor de Schepping*. Hieruit ontstond de beweging Ecokerk, een breed gedragen, oecumenische beweging die werkt rond de ecologische bewustwording in de Vlaamse Kerk.

Aanbod:

- * 25 juni 2011: Feestelijke campagnestart om 14:30 op de Handschoenmarkt te Antwerpen (Eco-info; Interreligieus dankmoment...)
- * 22, 23 en 24 juli 2011: Gentse Feesten, Sint-Baafsabdij te Gent (lezingen en debatten rond ecologie in de unieke abdijruïne)
- * 4 september 2011: Internationale dag voor gebed en bezinning rond de Schepping
- * 11 september 2011: Televisiemis - Goede Bijstandkerk, Brussel en live te volgen op één

Info: www.ecokerk.be

Protestants Sociaal Centrum Brussel

« Van de Schaduw naar het Licht »

Tentoonstelling van kunstwerken van geïnterneerden, in het kader van de socioculturele activiteiten aan de psychiatrische vleugel van de gevangenis van Vorst

Vanaf **2 september** tot en met **16 december 2011**,
Elke **vrijdag namiddag van 14u00 tot 16u00**
(Behalve op **vrijdag 11 november 2011, vakantiedag**).

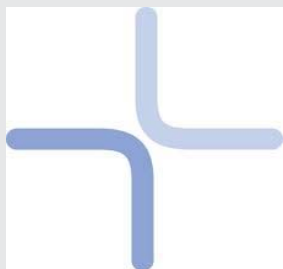
In de kantoren van **APO**, op de 1ste verdieping, Cansstraat 12, 1050 Elsene
(dichtbij Fernand Cocqplein, bus 71 en 54, metrostation Naamsepoort).

Voor verdere inlichtingen en inschrijving, aarzel niet om contact op te nemen met Daphné of met het secretariaat van het PSC Brussel op het nummer 02/512.80.80.

U mag ons ook financieel steunen door een bijkomende schenking over te maken op ons bankrekeningnummer : 424-5536891-54.

Als u van een belastingvrijstelling wenst te genieten bij een storting van 40 € of meer, verzoeken wij u uw storting over te maken op de bankrekeningnummer van het PSC : BE77 4245 5403 7142.

Protestantse Kerken in Europa nemen standpunt in over euthanasie

De *Gemeenschap van Protestantse Kerken in Europa (GEKE)* verbindt zich ertoe, de rechten van de mens inzake stervenden te beschermen. Dit betreft zowel het recht op leven tot het einde als het recht om medische behandeling te staken. De Kerken pleiten er voor om de principes van autonomie en solidariteit, empathie en toegewijde zorg aan zieken en stervenden niet tegen elkaar uit te spelen.

De *Gemeenschap van Protestantse Kerken in Europa (GEKE)* stelt een wijziging vast in de houding van onze maatschappij ten aanzien van bepaalde vormen van euthanasie en hulp bij zelfmoord. Ze verzet zich evenwel tegen een theologische en ethische rechtvaardiging van euthanasie en hulp bij zelfmoord. De protestantse kerken vragen een verbetering van de sociale en medische omkadering voor waardig leven en sterven. Ze dringen aan op de bouw of uitbreiding van ziekeninrichtingen en moedigen palliatieve zorg in theorie én in praktijk aan.

Inzet voor mensen is een kerntaak van de Kerken. De studie vraagt, het leven te beschermen en streeft naar waardig sterven, ook in ziekenhuizen.

Meer informatie : www.atimetolive.eu

PROTESTANTSE OMROEP vzw

HUIS VAN HET PROTESTANTISME
Brogniezstraat 44, 1070 Brussel
www.vpkb.be

VRT, Zondag 26 juni 2011

Eén 10.40 u

Canvas 23.50

Sacrale wervels op de Gentse Feesten

met Willem Vermandere

Dr. Johan Temmerman en Willem Vermandere vertellen zelf over de tentoonstelling *Sacrale Wervels*.

Beiden spelen thuis: dominee, een geboren en getogen Gentenaar, in Gent en Willem in zijn huis, zijn atelier, kortom zijn dorp.

Voor de 5de keer opent de Protestantse Kerk aan de Brabantdam haar deuren tijdens de Gentse Feesten voor een schitterende tentoonstelling, dit jaar met 12 unieke houtsneden van Willem Vermandere bij het bijbelboek 'Prediker'.

Kunst in de kerk: een rustpunt als aanvulling bij alles wat de *Gentse Feesten* al te bieden heeft. Ook in de kerk is de verbeelding aan de macht.

Realisatie: David De Decker, david@dddproductions.be tel 0495 412 473

Productie: Antoinette Panhuis, antoinette.panhuis@swing.be tel 02 230 52 22

Protestantse Radio- & TV-uitzendingen

Programma-informatie juni 2011

Radio:

VRT/Radio 1

op woensdag om 20.04u.

Productie Frank MARIVOET

8 juni Mens voor de mensen zijn:
Loon naar werk

22 juni Bijbel actueel (Joh. 15: 9-17)
Vrienden voor elkaar.

VRT/Radio 1

op zondag om 11:03

12 juni Het Pinksterverhaal voor vandaag
ds. Bert Beukenhorst

TV-Erediensten:

productie Nora Nys

VRT "één" op zondag om 10:00

12 juni Eurovisie-Pinksterviering
verzorgd door de RTBF
Vertaling: Frank Marivoet

Contact: Frank Marivoet
Celestijnenlaan 7/21
3001 Heverlee

Website: <http://www.vpkb.be/pro>

Verenigde Protestantse
Kerk in België
vpkb.be

Colofon

Verantwoordelijke uitgever:

dr. Guy Liagre

Redactieteam:

Bea Baetens
ds. Edwin Delen
ds. Ernst Veen
dr. Dick Wursten

Redactieadres:

Brogniezstraat 44 - 1070 Brussel
tel.: +32-(0)2-511 44 71
fax.: +32-(0)2-510 61 74
E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Website:

<http://www.vpkb.be>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement: 15,00 euro
- Groepsabonnement: 12,50 euro
(vanaf minimum 5 exemplaren naar
éénzelfde adres)
- Steunabonnement: 20,00 euro

Storten

kan op rekeningnummer 068-0715800-64 van de
Verenigde Protestantse Kerk in België,
Brogniezstraat 44 - 1070 Brussel.

IBAN BE29 0680 7158 0064

BIC GKCCBEBB

De redactie behoudt zich het recht voor om bepaalde artikelen niet te publiceren, indien nodig in te korten en/of redactioneel te bewerken. Zij is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen en slechts ten dele voor de stijl. Organisaties en tijdschriften, niet behorend tot de VPKB, die artikelen uit het maandblad Kerkmozaïek geheel of gedeeltelijk wensen over te nemen of te bewerken, dienen dit schriftelijk aan te vragen op het redactieadres.

**Sluitingsdatum volgende Kerkmozaïek :
8 juni 2011.**